

ONDERZOEK 'GEZONDHEIDSVAARDIGE ORGANISATIES'

Meting uitgevoerd onder partners en contacten van de Alliantie
Gezondheidsvaardigheden

Augustus 2020

Alliantie Gezondheidsvaardigheden
gezondheidsvaardigheden@pharos.nl

Over het onderzoek ‘gezondheidsvaardige organisaties’

In het voorjaar van 2020 is een inventarisatie uitgevoerd onder partners en niet-partners van de [Alliantie Gezondheidsvaardigheden](#).

De inventarisatie ging over het worden van een ‘gezondheidsvaardige organisatie’. Ofwel een organisatie die goed is ingericht op mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden. Aan de hand van diverse thema’s werd aan deelnemers gevraagd in hoeverre zij hun organisatie als ‘gezondheidsvaardig’ beschouwen, en op welke thema’s zij zouden willen verbeteren. Ook werd gevraagd naar reeds gebruikte instrumenten om hieraan te werken en naar verdere ondersteuningsbehoeften hierbij. Daarnaast kwam aan bod welke belemmeringen zij ervaren als het gaat om het toewerken naar een ‘gezondheidsvaardige organisatie’.

De inventarisatie ging via een vragenlijst met open en gesloten vragen. De vragenlijst is in het voorjaar van 2020 gedeeld via de social mediakanalen van de alliantie. In totaal hebben **21 respondenten** deelgenomen. Dit waren zowel partners (62%) als niet-partners (48%) uit het brede terrein van zorg en welzijn.

De deelnemers hebben persoonlijk geantwoord als medewerker van hun organisatie, naar eigen indruk en voor zover zij hier zicht op hebben. Het ging erom een globaal beeld te krijgen.

Deze meting is in 2018 voor het eerst uitgevoerd, met het doel deze gedurende enkele jaren in het voorjaar te herhalen. Deze meting vormde de derde meting.

Doel van het onderzoek

- In kaart brengen **waar we nu staan** en welke **ontwikkeling** wij samen als partners van de Alliantie Gezondheidsvaardigheden doormaken. Dit laatste doen we door de meting enkele jaren te herhalen.
- **Belemmeringen en ondersteuningsbehoeften** in kaart brengen: dit kan de partners van de Alliantie Gezondheidsvaardigheden en andere (kennis)organisaties richting geven bij het ontwikkelen van nieuwe handvatten of instrumenten.

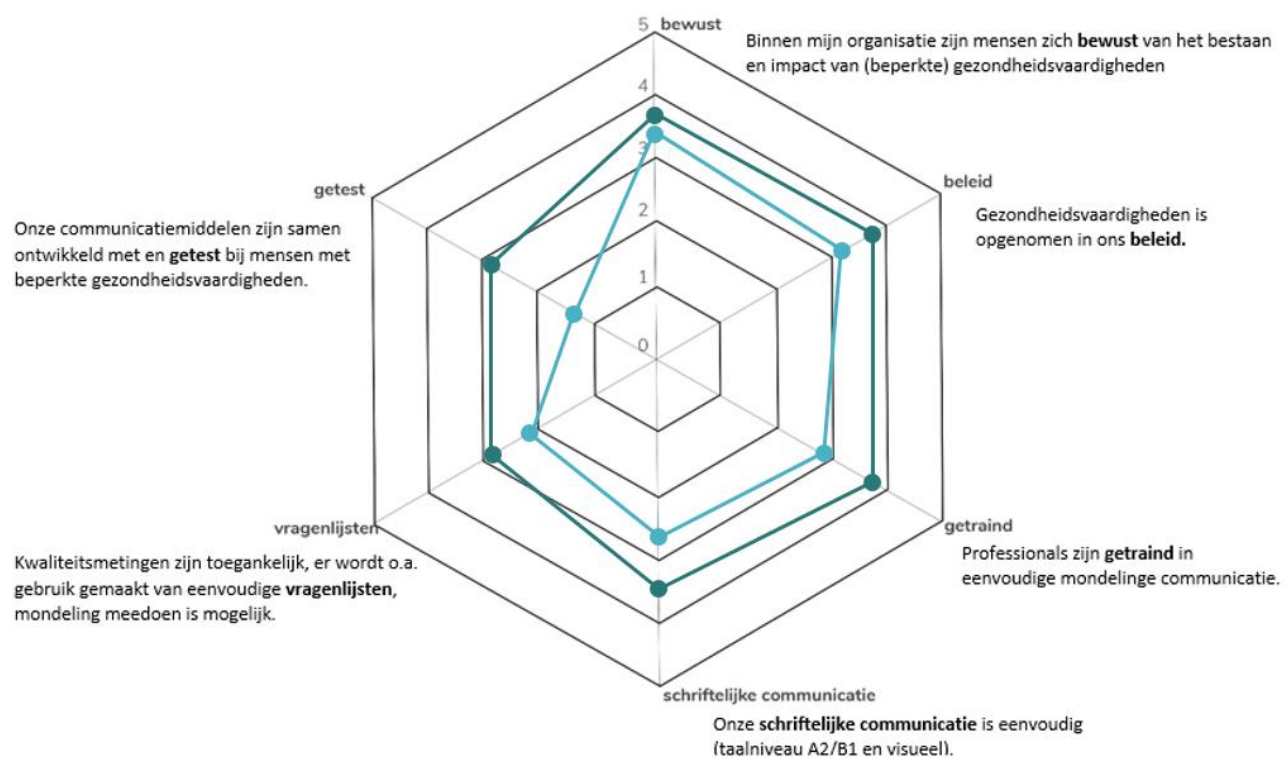
Vragen over het onderzoek?

Neem contact op met Coryke van Vulpen, coördinator van de Alliantie Gezondheidsvaardigheden via: gezondheidsvaardigheden@pharos.nl

Spinnenweb 'gezondheidsvaardige organisatie': huidige en gewenste situatie

- Hoe 'gezondheidsvaardig' is jouw organisatie op dit moment?
- Hoe 'gezondheidsvaardig' zou je willen dat jouw organisatie over 1 jaar is?

(0 = niet gezondheidsvaardig en 5 = zeer gezondheidsvaardig)

Wat zou jou of jouw organisatie helpen om dit verschil komend jaar te bereiken? (denk aan instrumenten, ondersteuning, trainingen, etc.).

De 3 meest genoemde antwoorden (in willekeurige volgorde):

- Training en e-learning (bewustwording en toepassen) ([Bekijk beschikbare middelen](#))
- Delen van kennis, instrumenten en materialen (*Lees het [nieuws op onze website](#), meld je aan voor onze nieuwsbrief*)
- Tips voor eenvoudige materialen ([Bekijk beschikbare middelen](#))

Welke belemmeringen bestaan er voor jouw organisatie om dit verschil te bereiken?

Belemmeringen op het gebied van...	Aantal Ja	% Ja
▪ Bekendheid van het thema	8	38%
▪ Urgentiebesef	9	43%
▪ (Bestuurlijk) draagvlak	2	10%
▪ Beschikbare middelen	12	57%
▪ Beschikbare tijd	17	81%
▪ Verbinding van losse initiatieven	7	33%
▪ Opschaling van kleine / lokale initiatieven	2	10%
▪ Anders, namelijk ...	4	19%

In de toelichting bij 'anders, namelijk...' werd onder andere genoemd: de voordelen er niet van inzien.

Welke instrumenten of methoden zet jouw organisatie in?

Instrument	Aantal Ja	% Ja
▪ De Checklist 'Toegankelijke informatie'	4	19%
▪ Het Voorlichtingsmateriaal Beoordelingsinstrument (VBI)	3	14%
▪ Taalmeters op de computer zoals: www.ishetb1.nl , de ' Accessibility Leesniveau Tool ' of het programma 'Klinkende Taal'	5	24%
▪ E-learnings over laaggeletterdheid / beperkte gezondheidsvaardigheden (bv. van Stichting Lezen & Schrijven of BureauTaal)	6	29%
▪ Trainingen voor medewerkers over laaggeletterdheid / beperkte gezondheidsvaardigheden (bijvoorbeeld van Pharos).	10	48%
▪ Testpanel van Stichting ABC of op een andere manier samenwerken en testen met de doelgroep	2	10%
▪ De terugvraagmethode (ook wel: teach-back methode)	11	52%

Conclusie en discussie

Respons

Het aantal respondenten van 21 ligt lager dan in voorgaande jaren, waarin dit aantal rond de 40 lag. Vanwege de maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus heeft in het voorjaar van 2020 geen (fysieke) netwerkbijeenkomst plaatsgevonden. In voorgaande jaren werd de vragenlijst (grotendeels) tijdens deze netwerkbijeenkomst ingevuld. Dit jaar was alleen online uitvraag mogelijk. De pandemie zelf kan ook een reden zijn waarom het aantal respondenten lager ligt.

Opvallende uitkomsten

Toch geven de resultaten weer nieuwe inzichten in waar organisaties het al goed doen, waar ambities liggen om te verbeteren, wat ondersteuningsbehoeften zijn en welke belemmeringen men ervaart.

Het grootste verschil tussen de huidige en de gewenste situatie ligt op het onderdeel 'geteste materialen'. Dit verschil komt echter voor een groot deel door de zeer lage score in de huidige situatie (1,4 uit 5). In de gewenste situatie ligt de score nog steeds relatief laag (2,9).

De vraag over belemmeringen was nieuw ten opzichte eerdere jaren. Beschikbare tijd werd door vrijwel iedereen (81%) genoemd, gevolgd door beschikbare middelen (57%). Ook hoog scoorden: urgentiebesef, bekendheid van het thema en verbinding van losse initiatieven.

Bij gebruikte instrumenten is te zien dat trainingen (48%) en de terugvraagmethode (52%) hoog scoren. Het laagste scoort samenwerking met een testpanel (10%). Dit komt overeen met de lage waarde in de spinnenwebgrafiek van de huidige situatie rond geteste materialen (1,4).

Deze uitkomsten bieden input voor het samenstellen van het programma van de komende netwerkbijeenkomsten en voor het ontsluiten van nieuwe kennis en handvatten via de website www.gezondheidsvaardigheden.nl.

Vergelijking met voorgaande jaren

Een ander doel was om de ontwikkeling door de jaren heen te volgen. Doordat we niet weten of de respondenten van beide jaren vergelijkbare kenmerken hebben, kunnen we geen harde uitspraken doen over een verbetering ten opzichte van vorig jaar. Toch zijn er enkele opvallendheden die we hieronder uitlichten.

Zowel dit jaar als in de twee voorgaande jaren was bij 'testen' het grootste verschil te zien tussen de huidige en gewenste situatie. Dus in weinig organisaties wordt al getest, maar er is wel een wens om dit meer te doen. Bij 'bewustwording' is dit verschil alle jaren het kleinste: men wil toewerken naar (iets) meer bewustwording, maar het niveau van bewustwording is al vrij hoog (dit jaar een score van 3,4 uit 5). Een groot verschil met voorgaande jaren is het gebruik van de terugvraagmethode. Dit jaar gaf 52% van de respondenten aan dat deze in hun organisatie wordt ingezet. In 2018 en 2019 was dit respectievelijk 26% en 14%. Waarbij moet worden opgemerkt dat de score in 2019 mogelijk lager uitviel door de manier van meten (zie voor een toelichting de discussie van het rapport uit 2019). Ook het inzetten van trainingen (48%) is in deze meting hoger dan voorgaande jaren.

De respondenten zijn voorlopers

De resultaten laten zien dat er op veel plekken nog wensen zijn om het beter te doen, maar ook dat het op veel gebieden heel goed gaat. Toch moet bij het bekijken van de resultaten worden onthouden dat de respondenten niet representatief zijn voor heel Nederland. De meeste invullers werken bij organisaties die al meer dan gemiddeld bezig zijn met gezondheidsvaardigheden en daarmee voorlopers zijn op dit gebied. Daarom is het goed dat we via de alliantie en daarbuiten blijven inzetten op het agenderen van dit thema en het verbeteren van de toegankelijkheid van preventie, zorg en welzijn voor iedereen.

Lees meer over gezondheidsvaardigheden

Eerdere rapportages

Bekijk ook het [rapport van de inventarisatie van 2019](#).

Bekijk ook het [rapport van de inventarisatie van 2018](#).

Gezondheidsvaardigheden

Lees: [Factsheet: Hoe gezondheidsvaardig is Nederland?](#)

de Alliantie Gezondheidsvaardigheden

Lees meer [over onze Alliantie](#), [ons werkplan](#) en [onze partners](#).

Volg ons op [Twitter](#), [LinkedIn](#) of praat mee in onze [besloten LinkedIn groep](#).